4 ELS NIVELLS D'OCUPACIÓ

Les 10 campanyes d'excavació realitzades han demostrat l'existència d'una ocupació humana que durà des de 1.500 a.n.e. fins a l'Edat Mitjana i que les dues fases més importants foren la II i la III. La II fase d'ocupació, del Bronze Final fou demostrada en totes les campanyes d'excavació i en totes les prospeccions fèrtils, i la fase III en totes les campanyes d'excavació. Les campanyes dels anys 1977-1978 posaren al descobert una zona que correspongué a una època tardo-romana o fase IV d'ocupació humana de la Fonollera.

La primera ocupació

Època: Anterior a 1.100 abans de la nostra era.

Els primers ocupants de la Fonollera s'instal.len cap a Ponent del promontori en una època anterior al Bronze Final, quan els camps que envolten el promontori eren ocupats pels aiguamolls i per estanys importants. La vegetació allà on sobresortia devia ser més espessa i rica en fauna.

El caràcter precari de les troballes i llurs percentatges en altres nivells d'ocupació indiquen un establiment curt i intermitent. La gent vivia en cases fetes amb materials peribles, sobre el subsòl dur, la roca del qual polien o rebaixaven segons les necessitats constructives. Les troballes d'aquest període s'han produït en una àrea molt reduïda del jaciment, la qual cosa ens informa que la població establerta era també reduïda: famílies emparentades amb situació intermitent, entre l'economia del medi i l'estabilitat.

El segon nivell d'ocupació

Època: Entre 1.100-900 anys abans de la nostra era.

Correspon al poblament humà més important que hi ha hagut a la Fonollera, en un període del Bronze Final. La construcció sòlida i ferma de les cases, la composició variada i equilibrada de la dieta i la gran fragmentació del mobiliari ceràmic i de les restes culinàries, i la seva dispersió ens indiquen l'existència d'un poblament estable i de llarga durada.

Efectivament, els fragments dels objectes que formen la cultura material i les deixalles culinàries estan repartits en una àrea de gran extensió, que té més de 75 metres de longitud i 30 d'amplada, segons les prospeccions.

Els senyals de les cases, les trinxeres i els forats de les estructures de sosteniment, i restes de construcció, també es troben distribuïts per aquesta zona. En realitat si es relaciona l'àrea d'ocupació amb la intensitat de les troballes de les àrees d'excavació (uns 200 metres quadrats), podria confirmar-se la certesa que l'antiga agrupació de cabanes va convertir-se en un poblat amb una organització social important, formada per famílies no necessàriament emparentades i en relació amb un territori més gran: l'Empordà.

◀ *Plànol amb les àrees d'ocupació de la Fonollera.*

LAF 1/83
ZONA A
Z-03
Z-04
Y-04
FASE II
FASE III
FASE IV

Segons la situació actual de la investigació arqueològica, la Fonollera és un dels primers poblats estables, que viu essencialment de la ramaderia però que intensifica els coneixements de l'agricultura.

Segons la investigació arqueològica, una gran part de la població empordanesa era encara subterrània.

El tercer nivell d'ocupació

Època: Segona meitat del segle II abans de la nostra era.

Malgrat la situació d'Empúries i el seu paper de monopoli, hi ha una explotació del territori de la Fonollera en l'època romana. La distribució del material ocupa una àrea extensa, encara que més reduïda que en el nivell anterior. La cultura material és diversa, especialment el mobiliari ceràmic, compost de recipients de gran format, tipus àmfora, i de recipients de petit format i de qualitat, que formen la categoria domèstica de taula (no de cuina). El material arqueològic d'aquest nivell es troba barrejat amb el material del nivell anterior, però superficialment. Les estructures conservades presenten una construcció precària i elemental amb materials peribles o superficials (existència de molts claus de ferro). Moltes vegades es tracta d'estructures de pedra fetes amb còdols trobats en el propi lloc. Aquestes característiques i l'absència d'elements tan importants com les estructures de combustió, els recipients de cuina o les restes culinàries, ens indiquen que en l'època romana republicana hi havia un establiment mercantil provisional, reserva d'àmfores de vi, d'origen itàlic principalment.

La troballa esporàdica de monedes o d'algun objecte d'ornamentació, que hi devien arribar per via marítima, ens indica també que aquest establiment depenia directament del Mediterrani (procedència italo-púnica) i que existia després que Cató reduís la força indígena i iniciés la romanització.

El quart nivell d'ocupació

Època: Segle IV després de la nostra era.

Representa el vestigi més recent del pas de l'home per la Fonollera. ¿Hi havia encara en aquell moment restes d'aquell establiment romà iniciat anteriorment?

Les troballes de ceràmiques són encara més esporàdiques i es distribueixen en una àrea molt reduïda, situada més amunt del promontori, i de la part excavada. La seva situació ja no és estratègica com pot ser la dels primers nivells d'ocupació.

BIBLIOGRAFIA

PONS BRUN, E.: **Estudio arqueológico y estratigráfico de las 1.ª y 2.ª campañas de excavación, durante los años 1975 y 1976 en la Fonollera**, a la Fonollera, Torroella de Montgrí, 1977, ps. 19-45.

◀ *Detall de les tres fases d'ocupació de la Fonollera.*